

ПРОЛОГ

— Поріж його, — сказав Машина. — Поріж його, а я стоятиму тут і дивитимуся. Я хочу побачити, як тече кров. Не змушуй мене наказувати тобі двічі.

Джордж Старк. Шлях Машини

Життя людей — їхні справжні життя, на відміну від просто фізичного існування — починаються в різний час. Справжнє життя Теда Бомонта, малого хлопця, котрий народився й ріс у кварталі Ріджвей містечка Бергенфілд у Нью-Джерсі, розпочалося у 1960 році. Дві речі трапилися з ним того року. Перша сформувала його життя; друга його майже докінчила. Того року Теду Бомонту було одинадцять.

У січні він подав своє оповідання на літературний конкурс, спонсорований журналом «Американський тін». У червні він отримав листа від редакції журналу, де повідомлялося, що його нагороджено Почесним дипломом конкурсу в категорії художня література. Далі в листі писалося, що журі присудило б йому Другу премію, якби його заявка не викривала того факту, що йому ще два роки до того, щоби стати повноцінним «американським тінейджером»¹. Проте, писали з редакції, його оповідання «Поза домом Марті» — це надзвичайно зрілий твір, і автор заслуговує на вшанування.

За два тижні від «Американського тіна» прислали і той Почесний диплом. Він прийшов рекомендованим поштовим відправленням, застрахованим. Його ім'я на дипломі було надруковано такими покручено-давньоанглійськими літерами, що Тед заледве зміг їх прочитати, і золота печатка внизу, рельєфний логотип «Американського тіна» — силуети коротко стриженого хлопця і дівчини з «кінським хвостиком» трясуться в джиттербагу².

¹ Формально тінейджером (teenager) вважається людина віком 13—19 років. — Тут і далі примітки перекладача.

² Jitterbug («п'яна трясушка») — народжений у 1920-х роках у середовищі афроамериканців свінг-танок. Поступово став одним з найпопулярніших у світі швидких парних конкурсних танців.

Мати ухопила в обійми Теда — такого тихого, щирого хлопчика, котрий, здавалося, ніколи не зважав на речі і часто перечіпався об власні великі ступні — і відкрила його поцілунками.

Тедового батька це не вразило.

— Якщо воно аж таке збіса добре, чого йому не дали хоч якихось грошей? — пробурчав він з глибин свого м'якого крісла.

— Глене...

— Та не звертай уваги. Мо', той там Ернест Гемінгвей колись виставить мені пиво, коли ти його переплюнеш.

Мати на це нічого не сказала... але той лист, а слідом за ним і диплом вона взяла в рамки, куплені зі своїх грошей «на шпильки-булавки», і повісила в кімнаті сина над його ліжком. Коли приходили родичі або якісь інші гості, вона заводила їх туди, щоби на власні очі побачили. Тед, проказувала вона своїй компанії, одного дня стане великим письменником. Вона завжди відчувала, що він приречений долею на велич — і ось це перший тому доказ. Тед від такого почувався засоромленим, проте він надто любив свою матір, щоби їй це сказати.

Хай хоч яким він був сором'язливим, але вирішив, що в словах матері є щонайменше деяка слушність. Тед не знав, є в ньому чи нема того, що потрібно, щоби стати *великим* письменником, але вирішив стати *бодай якимсь* письменником, не мало значення, яким саме. Чому ні? Йому ця справа добре вдавалася. Що важливіше, він перся від цієї справи. Коли приходили правильні слова, його страшенно перло. І не завжди існуватиме можливість відмовляти йому в грошах з формальних причин. Він не лишатиметься довіку одиннадцятирічним.

Друга важлива річ 1960-го року сталася з ним у серпні. Це тоді в нього розпочалися напади головного болю.

Спочатку вони були слабкими, але на початку вересня, коли відновилися заняття в школі, помірний, неявний біль у скронях і під лобом розрісся до монструозних, жахливо нестерпних марафонів. Коли цей біль тримав його в своїх лещатах, він не міг нічого робити, крім як лежати у своїй затемненій кімнаті, чекаючи смерті. Під кінець вересня він дійсно сподівався, що *таки* помре. А на середину жовтня біль прогресував до тієї межі, де хлопчик почав боятися, що смерті не буде.

Наближення цього жахливого болю зазвичай позначалося певними примарними звуками, які міг чути лише він — ці звуки були схожими на віддалене цвірінкання тисячі якихось дрібних пташок. Інколи він собі уявляв, що майже бачить цих пташок, які, на його думку, були горобцями, що десятками обсіли телефонні дроти і дахи, як то вони роблять навесні та восени.

Мати повела його на обстеження до лікаря Стюарта.

Лікар Стюарт позазирав йому в очі офтальмоскопом і похитав головою. Потім, щільно затуливши штори і вимкнувши верхнє світло, він наказав Теду дивитися на білу ділянку стіни оглядового кабінету. Тед дивився, а лікар, скориставшись ліхтариком, почав прудко блимати на ній яскравими колами світла.

— Почуваєшся якось химерно від цього, синку?

Тед похитав головою.

— Ти не відчуваєш запаморочення? Як ото ніби мусиш зомліти?

Тед похитав головою знову.

— Ти відчуваєш якийсь запах? Як ніби гнилих фруктів чи паленого шмаття?

— Ні.

— А як щодо твоїх пташок? Ти їх чув, поки дивився на блимання світла?

— Ні, — відказав Тед, спантеличений.

— Це нерви, — промовив пізніше його батько, коли Теда було відправлено з кабінету до почекальні. — Цей клятий хлопець — суцільний клубок нервів.

— Я думаю, це мігрень, — сказав їм лікар Стюарт. — Незвичайна для такого юного організму, проте не геть нечувана річ. І він здається дуже... вразливим.

— Він такий, — сказала Шейла Бомонт не без певної похвальби.

— Ну, колись має настати якесь покращення, а поки що, в його одинадцять, боюся, йому доведеться це просто перетерпіти.

— Еге, і нам разом з ним, — сказав Глен Бомонт.

Але то не були нерви, і то не була мігрень, і воно не минулося.

За чотири дні до Гелловіну Шейла Бомонт почула, як один з хлопчаків, разом з якими Тед щоранку чекав на шкільний автобус, почав репетувати. Вона визирнула крізь кухонне вікно і побачила, що її син упав на заїзді і тіпається у корчах. Поряд лежав ланч-бокс, фрукти і сендвічі з якого розсипалися по асфальту. Вона вибігла надвір, розполошивши від Теда інших дітей, а потім просто стояла над ним безпомічна, боячись його торкнутись.

Якби великий жовтий автобус з містером Рідом за кермом під'їхав трохи пізніше, Тед міг би померти просто там, навпроти свого дому. Але містер Рід колись служив медиком у Кореї¹. Він устиг відхилити назад голову хлопчика, відкрити йому дихальний шлях, перш ніж Тед задихнувся, вдавившись власним язиком. Швидка відвезла його у Бергенфілдський окружний шпиталь: так трапилося, що коли хлопчика вкотили до відділення екстреної допомоги, там

¹ Ідеться про війну 1950—1953 років між комуністичною КНДР і Республікою Корея: бойові дії вели здебільшого війська КНР і СРСР проти контингенту ООН, який переважно складався з американських військ.

якраз лікар на ім'я Г'ю Прічард і його приятель пили каву, вихваляючись один перед одним каверзними подачами в гольфі. І так трапилося, що Г'ю Прічард якраз був найкращим неврологом у штаті Нью-Джерсі.

Лікар Прічард наказав зробити рентген і переглянув знімки. Він показав їх Бомонтам, попрохавши особливо уважно придивитися до одної неясної тіні, яку окреслив жовтим восковим олівцем.

— Оце, — спитав він. — Що це таке?

— Звідки нам у біса знати? — перепитав його Глен Бомонт. — Ви ж тут чортів лікар.

— Саме так, — сухо погодився Прічард.

— Дружина каже, він начебто скидався мов той причинний, — сказав Глен.

Лікар Прічард відповів:

— Якщо ви маєте на увазі, що в нього стався судомний напад, так, стався. Якщо ви маєте на увазі, що в нього стався *епілептичний* напад, я цілком впевнений, що це не так. Такий серйозний напад, як той, що стався з вашим сином, безсумнівно мусив бути *grand mal*¹, а Тед не виявив абсолютно жодної реакції на світловий тест Літтона². Фактично, якби в Теда була епілепсія *grand mal*, вам не потрібен був би доктор, щоби вказати на цей факт. Він смикався б у ватусі³ на килимі у вашій вітальні кожного разу, коли вирішила б перемінитися картинка на екрані телевізора.

— Що ж це тоді таке? — боязко запитала Шейла.

Прічард знову обернувся до встановленого перед негатоскопом знімка.

¹ Grand mal — генералізований тоніко-клонічний судомний напад.

² Charles Vincent Litton — інженер-винахідник, піонер електроніки, один із співзасновників Кремнієвої долини в Каліфорнії.

³ Watusi — популярний на початку 1960-х років сольний танець з рухами, започиненими з африканських танців у фільмі «Копальні царя Соломона» та його сиквелу «Watusi».

— Що це? — відгукнувся він і знову тицьнув у окреслене місце. — Раптові напади головного болю вкупі з будь-якою відсутністю попередніх судом підказують мені, що у вашого сина може бути пухлина в мозку, ймовірно поки ще невелика і, сподіваюся, доброякісна.

Глен Бомонт скам'яніло тупився у лікаря, тим часом як його дружина стояла поряд і ридала собі у носовичок. Ридала вона без жодного звуку. Такі мовчазні ридання були результатом багатьох років подружніх тренувань. Гленові кулаки діяли швидко й болюче, але майже ніколи не залишали слідів, і після дванадцяти років мовчазної туги вона, мабуть, не змогла б заплакати вголос, навіть якби схотіла.

— Чи все це означає, що ви хочете вирізати йому мозок? — запитав Глен зі своїми звичайними тактом і делікатністю.

— Я би не висловився таким чином, містере Бомонте, але вважаю, що діагностична хірургія тут необхідна, так. А сам подумав: «Якщо дійсно існує Бог і якщо Він дійсно створив нас за Його Власними образом та подобою, мені гидко думати, чому так багато клятих чоловіків, як ось цей, тиняються у цім світі, тримаючи долі стількох багатьох інших людей у своїх руках».

Глен тримав мовчанку кілька довгих митей, похиливши голову, наморщивши лоба в роздумах. Зрештою він підвів голову і поставив те запитання, яке турбувало його найбільше:

— Скажіть мені правду, доку — скіки все це буде коштувати?

Операційна медсестра-асистентка побачила це першою.

Її скрик пролунав пронизливо і шокуєче в операційній, де єдиними звуками протягом останніх п'ятнадцяти хвилин були неголосні команди лікаря Прічарда, шипіння

громіздкої машинерії життєзабезпечення та короткі, високі завивання пилки Джилі¹.

Вона поточилася назад, вдарилася об столик на коліщатках, на якому було акуратно розкладено майже дві дюжини інструментів, і перекинула його. Той упав на кахляну підлогу з лунким брязком, слідом за яким прозвучала серія дрібнішого бренькоту.

— Гіларі! — скрикнула старша операційна сестра. Голос її був сповнений потрясінням і здивуванням. Вона настільки забулася, що навіть ступила пів кроку вслід за жінкою, яка втікала геть у лопотючому зеленому халаті.

Лікар Албертсон, який асистував Прічарду, різко вдарив взутою в капець ногою старшу медсестру по литці:

— Пам'ятайте, де ви зараз перебуваєте, будь ласка.

— Так, лікарю.

Вона відразу ж розвернулася назад, навіть не глянувши в бік дверей операційної, коли ті, розчахнувшись, грюкнули і Гіларі полишила сцену ліворуч, не перестаючи верещати, неначе пожежна машина без гальм².

— Покладіть інструменти до стерилізатора, — сказав Албертсон. — Зараз же. Шнель-шнель.

— Так, лікарю.

Вона почала збирати інструменти, важко дихаючи, явно розхвильована, але опанувавши себе.

Здавалося, лікар Прічард нічого цього не помітив. Він із захопленою уважністю зазірав у вирізане в черепі Теда Бомонта віконце.

— Неймовірно, — бурмотів Прічард. — Просто неймовірно. Це дійсно унікальний випадок. Якби я не побачив цього на власні очі...

¹ Gigli saw — ручна дротяна хірургічна пилка.

² Піти зі сцени ліворуч — ідіома театрального походження, яка означає, що персонаж/особа зникає назавсім, не беручи участі в наступних подіях.

Шипіння стерилізатора його немов розбудило, і він подивився на лікаря Албертсона.

— Мені потрібен відсмоктувач, — раптом промовив він. І потім поглянув на медсестру: — А ви що там, к херам, робите? Розгадуєте кросворд у недільному випуску «Таймз»? Ворушіть своєю сракою з отим-от сюди!

Вона підійшла, несучи інструменти на свіжій таці.

— Подайте мені відсмоктувача, Лестере, — наказав Прічард Албертсону. — Зараз же. Тоді я вам покажу таке, чого ви ніколи не бачили, окрім хіба у якомусь шоу покручів на окружному ярмарку.

Албертсон покотив відсмоктувальний апарат, ігноруючи старшу медсестру, яка відскочила йому з дороги, при цьому вправно балансуючи тацею з інструментами.

Прічард дивився на анестезіолога.

— Дайте мені пристойний кров'яний тиск, друже мій. Пристойний кров'яний тиск — це все, чого я прошу.

— У нього сто п'ять на шістдесят вісім, лікарю. Стійкий, як скеля.

— Гаразд, його мати каже, що в нас оце тут лежить наступний Вільям Шекспір, отже таким тиск і тримайте. Відсмоктуйте, Лестере — не пестіть його тою клятою помпою!

Албертсон увімкнув апарат і почав відсмоктувати з хлопчика кров. Фоном, рівномірно, монотонно, заспокійливо пікало контрольне обладнання. Аж тут Албертсон всмоктав свій власний вдих. З відчуттям, немов хтось вгатив йому під дихало.

— Ох, боже мій. Ох, Ісусе. Ісусе Христе, — відсахнувся він на якусь мить... потім нахилився ближче. Понад маскою, поза окулярами в роговій оправі його вибалушені очі спалахнули з раптовою цікавістю. — Що це таке?

— Гадаю, ви самі бачите, що це таке, — сказав Прічард. — Просто треба якоїсь секунди, щоб це сприйняти.

Я про таке читав, але ніколи не очікував побачити це наяву.

Мозок Теда Бомонта мав колір зовнішнього краю мушлі — сіруватий, з найделікатнішим рожевим відтінком. З гладенької твердої мозкової оболонки стирчало єдине, сліпе й недорозвинуте людське око. Мозок злегка пульсував. Разом з ним пульсувало око. Це було схоже на те, ніби воно намагається їм підморгнути. Саме це — ефект цього підморгування — вигнав ту медсестру з операційної.

— Господи Ісусе, що це? — знову перепитав Албертсон.

— Ніщо, — сказав Прічард. — Колись це могло б стати живою, повноцінною людиною. Тепер це ніщо. Окрім того, що воно є проблемою. І виходить так, що з цією проблемою ми зможемо впоратися.

Лікар Лорінг, анестезіолог, спитав:

— Дозвольте подивитись, лікарю Прічарде?

— Він так само стабільний?

— Так.

— Тоді нумо. Це та річ, про яку ви онукам своїм розказуватимете. Тільки швиденько.

Поки Лорінг дивився, Прічард обернувся до Албертсона:

— Мені ще потрібна Джильї, — сказав він. — Я хочу розкрити його трішки ширше. Потім ми прозондуємо. Не знаю, чи зможу я дістати звідти все, але хочу дістати все, що зможу.

Прічард попросив зонд, і Лес Албертсон, діючи тепер як старша операційна медсестра, тицьнув свіжопростерилізований інструмент йому в обтягнуту рукавичкою долоню. Прічард — який зараз стиха мугикав головну пісню з «Бонанзи»¹ — працював з раною швидко і майже завиграшки, звіряючись з прилаштованим до кінця зонда

¹ «Bonanza» — телесеріал-вестерн; однойменна тематична пісня стала самостійним хітом у виконанні різних музикантів у стилі кантрі.

дзеркальцем стоматологічного типу тільки в окремих випадках. Працював він, керуючись переважно тактильністю. Пізніше Албертсон казав, що ніколи в житті ще не був свідком такої захопливої, провадженої суто за інтуїтивним навіянням, хірургічної операції.

На додаток до ока, вони знайшли частину ніздрі, три нігті та двоє зубів. В одному з тих зубів було маленьке душло. Око продовжувало пульсувати і намагалося підморгувати до самої тієї миті, коли Прічард, користуючись голковим скальпелем, зробив перший прокол, а потім і виїняв його. Вся операція, від попереднього зондування до остаточного вилучення, забрала тільки двадцять сім хвилин. П'ять шматочків плоті вогко лягнули в тацю з неіржавкої сталі поряд з поголеною головою Теда.

— Я думаю, ми впоралися, — нарешті промовив Прічард. — Схоже, всі чужорідні тканини були з'єднані рудиментарними гангліями. Якщо навіть там *залишилися* якісь інші кавалки, гадаю, найімовірніше, ми їх вбили.

— Але... як таке може бути, якщо хлопчик досі живий? Тобто це все частина *його*, хіба не так? — запитав ошелешений Лорінг.

Прічард показав на тацю:

— Ми знаходимо в голові цього хлопчика око, кілька зубів та купку нігтів, і ви вважаєте, що це частка його? Ви бачили відсутність у нього на пальцях якихось нігтів? Бажаєте перевірити?

— Але ж навіть рак є частиною власного організму пацієнта...

— Це був не рак, — проказав йому Прічард терпляче. Руки його, поки він балакав, робили свою роботу. — У дуже багатьох вагітностях, коли мати народжує єдину дитину, та дитина починала своє існування як близня, друже мій. Показник може сягати двох випадків з десяти. Що відбувається з іншим плодом? Сильніший поглинає слабшого.

— Поглинає? Ви маєте на увазі, він його з'їдає? — запитав Лорінг. Вигляд у нього був дещо позеленілий. — Ми тут говоримо про *in utero*¹ канібалізм?

— Називайте як вам до вподоби; але трапляється це доволі часто. Якщо коли-небудь створять ті ультрасонограмні технології, про які не перестають балакати на медичних конференціях, ми насправді зможемо з'ясувати, як часто. Але не має значення, часто чи нечасто таке трапляється; те, що ми побачили сьогодні, — значно рідкісніша річ. Частина близнюка цього хлопчика залишилася непоглинутою, і так вийшло, що вона опинилася в його префронтальній корі. Так само легко вона могла б втулитися в його кишківник, у селезінку, у спинний мозок, будькуди. Зазвичай єдиними докторами, які бачать щось на кшталт цього, є патологоанатоми — це виявляється при розтинах, і я ніколи не чув про випадок, де стороння тканина була б причиною смерті.

— Ну, а що сталося тут? — запитав Албертсон.

— Щось змусило цей згусток тканини, який був, мабуть, ультрамікроскопічного розміру ще рік тому, почати знову розвиватися. Годинник росту абсорбованого близнюка, який мав би зупинитися назавжди щонайменше за місяць до того, як місіс Бомонт народила, якимсь чином почав діяти знову... і ця клята річ насправді завелась. Нема загадки в тому, що сталося; самого лише внутрішньочерепного тиску було достатньо, щоб викликати в цього хлопчика головний біль і ті корчі, які й привели його сюди.

— Так, — співчутливо сказав Лорінг. — Але чому це сталося?

Прічард похитав головою:

— Якщо я за тридцять років від сьогодні все ще практикуватиму щось складніше за мої удари в гольфі, тоді

¹ *In utero* (лат.) — внутрішньоутробний, пов'язаний з розвитком плоду в матці.

ви зможете поставити мені це запитання. Я можу мати якусь відповідь. Все, що я знаю зараз, це те, що я виявив і видалив дуже специфічний, дуже рідкісний різновид пухлини. *Доброякісної* пухлини. І, запобігаючи складнощам, я вважаю — це все, що варто знати його рідним. Пілтдаунська людина¹ виглядала б одним з «Доскіпливих дітей»² порівняно з батьком цього хлопчика. Не уявляю, як я зміг би йому пояснити, що сьогодні зробив аборт його одинадцятирічному сину. Лесе, давай його зашивати.

І, немов щойно згадавши, він сказав операційній сестрі люб'язним тоном:

— Я хочу, щоби ту тупу пизду, яка звідси вибігла, звільнили. Занотуйте це, будь ласка.

— Так, лікарю.

Тед Бомонт полишив лікарню через дев'ять днів після операції. Ще майже шість місяців по тому лівий бік його тіла залишався стражденно слабким і час від часу, коли бував дуже втомленим, він бачив світлові спалахи якихось не зовсім безладних картинок у себе перед очима.

Мати купила йому в подарунок на одужання стару друкарську машинку «Ремінгтон-32», і ці спалахи світла траплялися найчастіше тоді, коли він увечері перед сном сугулювся над нею, силкуючись знайти правильний спосіб щось висловити або придумати, що сталося далі в тому оповіданні, яке він пише. Зрештою ці напади також минулися.

¹ Piltown Man — доісторична людина, скам'янілий череп якої було знайдено біля англійського селища Пілтдаун у 1912 році; вважалася сенсаційною, досі невідомою науці «перехідною ланкою» між мавпами і сучасною людиною до 1953 року, коли кілька науковців довели, що це археологічна підробка.

² «Quiz Kids» — радіо- й телепрограма, у якій члени гурту інтелектуально обдарованих дітей спонтанно відповідають на різноманітні підготовлені науковцями та надіслані слухачами/глядачами запитання.

Те химерне, фантомне цвірінькання — голоси цілих ескадрилей горобців на крилі — зовсім не виникало після операції.

Він продовжував писати, набуваючи впевненості, поліруючи народжуваний ним власний стиль, і продав своє перше оповідання — «Американському Тіну» — за шість років по тому, як розпочалося його справжнє життя. Після цього він просто ніколи не озирався назад.

Його батькам чи самому Теду достатньо було завжди пам'ятати: восени у нього, одинадцятирічного, з префронтальної кори мозку було видалено невеличку доброякісну пухлину. Коли Тед взагалі про це замислювався (що він робив з проминанням років дедалі менш і менш часто), він думав тільки, як йому надзвичайно пощастило вижити.

Чимало кому з пацієнтів, яким провадили хірургію мозку в ті примітивні часи, не пощастило.

ЧАСТИНА ПЕРША

Товкмачення дурня

Машина своїми довгими, сильними пальцями неспішно й акуратно розправляв канцелярські скріпки.

— Тримай його голову, Джеку, — сказав він чоловіку позаду Халстеда. — Тримай її міцно, будь ласка.

Халстед побачив, що збирається робити Машина, і почав кричати, тим часом як Джек Рейнджлі, притиснувши свої великі долоні йому до скронь, утримував нерухомою його голову. Ці крики розтиналися й відлунювали в занехаяному складі. Велетенський порожній простір діяв як природний підсилювач голосу. Халстед звучав неначе якийсь оперний співак, що розігрівається перед прем'єрою.

— Я повернувся, — сказав Машина.

Халстед міцно заплющив очі, але це не допомогло. Маленька сталева шпичка завиграшки прослизнула крізь ліву повіку і проколола очне яблуко поза нею зі слабеньким звуком «пук». Звідти почала точитися драглиста, клейка рідина.

— Я повернувся з мертвих, а ти, схоже, зовсім не радий мене бачити, невдячний ти сучий сину.

Джордж Старк. Поїздка до Вавилону

ОДИН ХАЙ ЛЮДИ ГОВОРЯТЬ

1

Число журналу «Піпл» за 23 травня було доволі типовим.

Обкладинку прикрашала Мертва Знаменитість тижня, рок-н-роловий кумир, що повісився у тюремній камері, після того як був взятий під арешт за зберігання кокаїну та інших супутніх наркотиків. Всередині журналу містився звичайний асортимент страв: дев'ять нерозкритих випадків убивства на сексуальному ґрунті в пустельній західній частині Небраски; гуру здорового харчування, якого прихопили за дитяче порно; домогосподарка з Меріленду, яка виростила гарбуз, що трохи скидався на погруддя Ісуса Христа, тобто — коли дивитися на нього напівзаплющеними очима в притемненій кімнаті; дівчина з паралізованими ногами, яка тренується до веломарафону у Великому Яблуку¹, голлівудська розлученка; світське весілля в штаті Нью-Йорк; реслер, який оклигує після інфаркту; комік, який відбивається від судового позову своєї коханки-співмешканки щодо розподілу фінансів і майна.

¹ Big Apple — прізвисько міста Нью-Йорка.

Була там також історія про підприємця з Юти, який пропагував гарячу новинку — ляльку під назвою «Йой, Мама! Йой, Мама!», яка нібито схожа на «усіх улюблену(?) тещу». В середині неї було вбудовано магнітофончик, що випльовував уривки діалогів на кшталт: «Коли я його рос-тила, вечера ніколи не холонула в моєму домі, любонько» та «Твій брат ніколи не поводитьсь, ніби я якась покидь, коли я приїжджаю туди на пару тижнів». Найкумедніша дурня полягала в тому, що, замість смикати якусь мотузку на спині в «Йой, Мама!», аби та забалакала, ви musiли *футболити* її щосили. «Йой, Мама!» добре натовкмачена м'якою набивкою, гарантовано не ламається і гарантовано не облуплюватиме вам стіни і меблі, запевняв гордий винахідник ляльки, містер Гаспар Вілмот (котрий, як побіжно згадувалося у статті, одного разу притягався за ухилення від податків на прибуток — звинувачення було знято).

А на тридцять третій шпальті розважально-інформаційного числа цього провідного американського розважально-інформаційного журналу містився матеріал, титулований типовим для «Піпл» тавром: ефектним, виразним та гострим. БІО повідомлялося там.

— «Піпл», — сказав Тед Бомонт своїй дружині Ліз, коли вони сиділи поруч за кухонним столом і вдруте читали разом цю статтю, — любить відразу подавати суть справи. «Біо». Якщо вам не хочеться БІО, перейдіть до розділу В ХАЛЕПІ і почитайте про дівчат, яких замордували в самісінькому серці Небраски.

— Не так воно вже й смішно, якщо добре про це подумати, — сказала Ліз Бомонт, а потім сама усе зіпсувала, пирхнувши хихотінням у згорнутий кулак.

— Не ха-ха, а безсумнівна дивина, — сказав Тед і знову почав перегортати сторінки статті. Водночас машинально погладжуючи невеличкий білий шрам високо в себе на лобі.

Як і більшість БІОграфій у «Піпл», ця йшла в журналі суцільним блоком, де більше місця належало словам, а не картинкам.

— Ти шкодуєш, що це зробив? — спитала Ліз. Вона нашорошила вуха до їхніх близнят, але наразі з ними все було чудово, спали собі як ягнятка.

— По-перше, — сказав Тед, — я цього не робив. *Ми* це зробили. Обоє заодно і кожен за обох, пам'ятаєш?

Він поплескав по фото на другій сторінці статті, що зображувало його дружину, яка простягала пательню тістечок брауні Теду, котрий сидів за своєю друкарською машинкою з аркушем, пропущеним під валик. Неможливо було розібрати, що саме надруковано і чи взагалі надруковано бодай щось на тому аркуші. Мабуть, це було на краще, оскільки там мало бути якесь курзу-верзу. Писання для нього завжди було важкою роботою і не того роду справою, яку він міг робити публічно — особливо, коли одному з тієї публіки трапилось бути фотографом журналу «Піпл». Це виходило значно легше в Джорджа, але для Теда Бомонта таке було збіса важким. Ліз не наближалася до нього, коли він працював — до того ж, інколи сягаючи справжніх успіхів. Вона навіть *телеграми* йому не підносила, де вже там казати про шоколадні тістечка.

— Так, але...

— І знов-таки...

Він поглянув на фото, де він дивиться вгору на Ліз із тістечками. Там вони обоє усміхалися. Доволі дивно гляділися ці усмішки на обличчях тих, які, хоча обоє приятні люди, настільки обережно демонструють навіть таку звичайну річ, як усмішка. Тед поринув думками назад у ті часи, коли він працював провідником по Аппалачській стежці через Мейн, Нью-Гемпшир і Вермонт. У ті туманні дні в нього був ручний єнот на ім'я Джон

Веслі Гардінг¹. Не те щоб він робив якісь спроби одомашнити Джона; цей єнот сам якось так пригорнувся до нього. Авжеж, Теду подобалися обійми друзяки Джона Веслі в холодні вечори, а інколи, коли Тед лигне було з пляшки більше ніж ковток, він і усміхався подібним чином.

— Знов-таки що?

«Знов-таки, є щось кумедне в тому, як номінований на Національну книжкову премію письменник і його дружина скаляться одне одному, неначе двоє п'яних єнотів», — подумав він і вже не міг стримати реготу: той вирвався з нього.

— Теде, ти розбудиш нашу двійню!

Він намагався, без особливого успіху, придушити свої вибухи.

— Знову ж таки, ми тут схожі на пару ідіотів, і мені до цього абсолютно байдуже, — сказав він і обійняв її міцно та поцілував у западинку під горлом.

В іншій кімнаті спершу Вільям, а потім і Венді почали плакати.

Ліз намагалася подивитися на чоловіка докірливо, але не змогла. Надто добре було чути, як він сміється. Добре, мабуть, тому що не досить часто він це робив. У його сміху для неї звучала якась несвійська, екзотична чарівність. Тед Бомонт ніколи не був смішливою людиною.

— Моя провина, — сказав він. — Я заспокою їх.

Він почав підводитися, штовхнув стіл і мало не перекинув його. Він був делікатним чоловіком, але дивовижно незграбним; ця особливість того хлопчика, яким він колись був, досі жила в ньому.

Ліз упіймала вазу з квітами, яку вона була поставила в центрі стола, якраз перед тим як тій зісковзнути з краю і розбитися на підлозі.

¹ «John Wesley Harding» — знаменита балада Боба Ділана, у якій він об'єднав історії двох реальних ковбоїв-злочинців кінця XIX століття: *John Hardy* та *John Wesley Hardin*.